

ЛЕКЦІЯ, ЯК ОСНОВНА СКЛАДОВА ВИВЧЕННЯ ПАТОМОРФОЛОГІЇ

І.І. Старченко, Н.В. Ройко, Б.М. Филенко, С.А. Проскурня, О.К. Прилуцький
Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична
стоматологічна академія», Полтава

Вступ. Однією з основних форм навчання студентів у вищому навчальному закладі є викладання лекцій, що потребує особливої уваги у зв'язку зі стрімким розвитком медичної науки, появою нових методів наукового дослідження, постійного збільшення потоку наукової інформації [1].

Лектор – це не лише особа відповідної кваліфікації, яка має досвід викладання та наукового дослідження, але і вимоглива до себе людина, яку поважає аудиторія.

Важливою умовою організації лекції з патологічної анатомії є читання їх згідно плану та в об'ємі, який може бути сприйнятий слухачем.

Викладання патологічної анатомії в медичному вищому навчальному закладі на сучасному етапі має деякі особливості, що пов'язано, в першу чергу, з бурхливим розвитком медичної науки і техніки та одночасним скороченням навчальних годин. Так, згідно навчального плану кількість лекцій на медичних факультетах складає 40 годин та 20 годин на стоматологічному факультеті.

Отже, враховуючи великий обсяг інформації та брак лекційних годин, актуальною проблемою є пошук нових підходів удосконалення навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення навчального процесу, в тому числі і викладання лекцій.

Основна частина. Однією з основних задач вищої медичної школи є покращення якості навчального процесу. Тому, лекція повинна бути проблемною. Основною задачею лекції є послідовне викладення ключових питань патологічної анатомії, розвитку найважливіших закономірностей процесів, що протікають в ураженому органі, змін в цих процесах під впливом лікування і в той же час не повинна дублювати підручник [2].

Крім того, в лекції необхідно показати розвиток думки, підкреслити те, що є загально визнаним і те, що необхідно дослідити. Лекції повинні навчити

студентів самостійно працювати, показати перспективи розвитку науки та можливі шляхи подальших досліджень, спонукати до творчого мислення.

Оскільки на лекціях з патологічної анатомії викладається велика кількість конкретних даних, лекція повинна бути демонстративною, тому що від наочності буде залежати більш якісне засвоєння матеріалу. Важливе значення має сучасне оснащення аудиторії [3].

Лекційний матеріал професорами та доцентами кафедри патологічної анатомії з секційним курсом викладається з використанням мультимедійних технологій, що розширюють можливості демонстрацій зображень макро- та мікропрепаратів, які ілюструють сучасні можливості морфологічної діагностики захворювань. З'явилась можливість оперативно змінювати та доповнювати лекційний матеріал з використанням ілюстрацій різних методів дослідження, в тому числі демонструвати матеріал спостережень з особистої практики та наукових досліджень викладачів кафедри. Це дозволяє поглиблено викласти матеріал лекції. В якості переваг мультимедійних презентацій відмічено підвищення зацікавленості до вивчення дисципліни, наочність, можливість правильного сприйняття термінів, сучасних класифікацій та схем патогенезу захворювання. Кожна лекція забезпечена відповідними навчально-методичними матеріалами та мультимедійною презентацією на електронному носії.

Робота науково-педагогічних співробітників кафедри в практичній охороні здоров'я дозволяє забезпечити не тільки аутопсійним та біопсійно-операційним матеріалом, але і проілюструвати ефективно використання різноманітних морфологічних методів дослідження, що підвищує інтерес у студентів до пізнання науки і дає процес навчання більш продуктивним.

Також значну увагу необхідно приділити формі викладання, доступності, простоті (навіть при читанні складних питань), літературній мові лекції. Важливо, щоб лектор лише користувався конспектом, але не читав увесь текст і викладення матеріалу повинно бути вільним. Така лекція викликає більшу зацікавленість, легше засвоюється. Лектор може залучати студентів до активної участі, примусити їх думати, здійснювати зворотній зв'язок з аудиторією. Якщо

є різниця у підготовці слухачів та у можливостях сприйняття ними інформації, лекція повинна бути організована так, що без зниження її академічного рівня була доступною для всієї аудиторії, послідовна у викладанні. В іншому випадку студенти втрачають зацікавленість та перестають слухати.

Для підвищення ефективності сприйняття та закріплення програмного матеріалу необхідно при плануванні намагатися, щоб читання лекцій передувало практичним заняттям. Необхідно рекомендувати студентам не автоматичне переписування, а коротке конспектування матеріалу лекції.

Важливе значення має профілізація лекцій на окремих факультетах (медичний, стоматологічний, педіатричний). Мова йде не тільки про 2-3 спеціальні лекції зі спеціальної патоморфології, але і при викладанні питань, які необхідно знати лікарю будь-якої спеціальності, необхідно підкреслювати особливості, що стосуються певного профілю. Наприклад, перебіг дизентерії, ревматизму та інших захворювань у дітей, зміни слизової оболонки ротової порожнини при цих та інших захворюваннях при читанні лекції студентам-стоматологам.

Висновки. Таким чином, з метою підвищення рівня знань студентів, якості освітнього процесу необхідно, поряд із традиційними методиками викладання дисципліни, широко впроваджувати і застосовувати інноваційні технології, спрямовані на покращення запам'ятовування і відтворення пройденого матеріалу. Це також дозволяє формувати у студентів базові компетенції, які допоможуть їм здобувати нові знання та вміння, а в майбутньому застосовувати їх для успішної діяльності в обраній сфері медицини.

Література

1. Лекція як провідна форма навчання у вищому закладі освіти: Метод. реком. для викл. Черних. В.П., Зупанець І.А., Кайдалова Л.Г. та ін. – Х.: НФаУ, 2001. – 36 с.
2. Михайличенко О. В. Особливості проведення лекцій у вищому навчальному закладі / О.В. Михайличенко // Теоретичні питання культури, освіти та

виховання: зб. наук. праць / [гол. ред. : М.Б.Євтух]. – К.: Київський національний лінгвістичний університет, 2010. – Вип. 41. – С. 26-31.

3. Панченко Л.Ф. Розвиток університетської лекції в контексті мультимедійних технологій / Л.Ф.Панченко // Вісник Луганського національного педагогічного університету ім. Т.Г.Шевченка / [гол. ред.: В.С.Курило]. – Луганськ. – 2006. – № 2. – С. 138-142.